

2. Азбуки и езици

Σ – азбука

Дума в азбуката Σ се нарича всяка функция $w: \{1, \dots, n\} \rightarrow \Sigma$.

$$w(i) = w_i \in \Sigma$$

$w = w_1 \dots w_n$, n – дължина на думата;

ε – празна дума

Операции с думи

- **Конкатенация на две думи**

Нека $u = u_1 \dots u_n$ и $v = v_1 \dots v_k$ са две думи.

Тогава конкатенацията на u и v се означава с $u \circ v = u_1 \dots u_n v_1 \dots v_k$.

$$w = u \circ v \text{ и } w_i = u_i, 1 \leq i \leq n$$

$$w_{i+n} = v_i, 1 \leq i \leq k$$

Свойства на конкатенацията

1. $\varepsilon \circ u = u \circ \varepsilon = u$;
2. $(u \circ v) \circ w = u \circ (v \circ w)$;
3. Конкатенацията не е комутативна в общия случай.

$$- u^i, i \in \mathbb{N}$$

$$u^0 = \varepsilon$$

$$u^{i+1} = (u^i) \circ u$$

$$- w^R$$

$$w^R = \varepsilon, \text{ ако } w = \varepsilon$$

$$w^R = au^R, \text{ ако } w = ua, a \in \Sigma$$

Def. Език в азбуката Σ се нарича всяко множество от думи в Σ .

Операции в множеството на езиците: $\cup, \cap, \setminus$

- Конкатенация на езици

Нека L_1 и L_2 са езици. Тогава конкатенацията на L_1 и L_2 се означава

$$L_1 \circ L_2 \text{ и } L_1 \circ L_2 = \{w_1 \circ w_2 \mid w_1 \in L_1 \text{ и } w_2 \in L_2\}.$$

Вярно ли е, че $L_1 \subseteq L_1 \circ L_2$? – Ако $\varepsilon \in L_2$ е вярно.

Вярно ли е, че $L_2 \subseteq L_1 \circ L_2$? – Ако $\varepsilon \in L_1$ е вярно.

- Степенуване на езици

L – произволен език в азбуката Σ

$$L^0 = \{\varepsilon\}$$

$$L^{i+1} = L^i \circ L, i = 0, 1, 2, \dots$$

$$\emptyset^0 = \{\varepsilon\}$$

- Операция $*$ на Клин

$$L^* = \bigcup_{i=0}^{+\infty} L^i, \text{ за произволен език } L$$

$$L^+ = \bigcup_{i=1}^{+\infty} L^i$$

Ако имаме $\Sigma \Rightarrow \Sigma^*$ – съвкупността на всички думи в азбуката Σ .